

FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD
Univerzita Karlova

**Analýza mediálního pokrytí konfliktu Izrael-
Hamás z hlediska dodržení zásad veřejné služby
v České televizi v období 7. 10. – 31. 10. 2023
(*Události a Události, komentáře*)**

Zadavatel: Česká televize (ČT)

Realizátor: CEMES FSV UK

Za autorský tým:

PhDr. Jakub Končelík, Ph.D. (ředitel CEMES FSV UK)

PhDr. Irena Prázová, Ph.D.

Ing. et Mgr. Kateřina Turková, Ph.D.

Mgr. Anna Hrbáčková

Mgr. Klára Odstrčilová

Josef Jaroslav Šolín

Termín vypracování: duben 2024

Obsah

Základní specifikace požadované analýzy	2
Hlavní závěry analýzy	5
Výzkumná část.....	7
<i>Specifikace výzkumného vzorku a metody analýzy</i>	7
<i>Podrobné závěry analýzy</i>	8
Hlavní doporučení	30
Seznam referencí.....	32
Autorský tým	34

Základní specifikace požadované analýzy

Předmět zadání

Analýza mediálního pokrytí konfliktu Izrael-Hamás z hlediska dodržení zásad veřejné služby v České televizi v období 7. 10. až 31. 10. 2023 (*Události a Události, komentáře*).

Specifikace analýzy

- Kvalitativní analýza zaměřená na variabilitu forem prezentace dané mediální události, intenzitu medializace témat, která byla v souvislosti s daným jevem sledována, variabilitu aktérů, typy aktérů, příznakovost výpovědí, transparentnost uváděných informací
- Identifikace sporných prvků, postupů nebo forem výstavby (jejich četnost a případný rozpor s legislativním a etickým rámcem fungování České televize atd., tedy s Kodexem ČT)

Pořady k analýze

- *Události*
- *Události, komentáře*

(dle podkladů dodaných zadavatelem)

Časový vývoj vyjádření úřadu vlády ČR a Rady EU

Pro úplnost analýzy objektivitu obsahu pořadů ČT je relevantní rovněž vývoj postoje vlády České republiky. Kodex ČT uvádí: *“5.9 Česká televize smí odvysílat zprávu ověřenou alespoň ze dvou důvěryhodných a na sobě vzájemně nezávislých zdrojů, pouze v případě informací, které oficiálně zpřístupnily veřejné úřady a instituce, postačí jeden oficiální zdroj, není-li z okolností zřejmé, že jde o nepravdivé nebo nepřesné údaje. (...)”* Postoje instituce – vlády jsou pak zdroji, jež není třeba ověřovat dalším zdrojem. Jedná se také o instituci, která zastupuje Českou republiku a určuje její zahraniční politiku.

Její neomylnost je ale rozporována Kodexem ČT: *“6.3 V diskusích na politická a společenská témata musí Česká televize zajistit vedle politiků také účast široké škály odborníků, novinářů, osobností občanského života, ale i řadových občanů tak, aby zazněly všechny relevantní názory a aby byli politikové s uvedenými názory konfrontováni.”* Dvojznačnost politiků jako osob a institucí je do jisté míry problematická (a bude více adresována v analytické části dokumentu), proto se v této pasáži věnujeme oficiálními vyjádřeními Úřadu vlády, nikoliv politických vyjádření jednotlivých členů vlády.

Popis vývoje tiskových zpráv ve sledovaném období na webu Úřadu vlády týkajících se Izraele, pásma Gazy či témat příbuzných válce mezi Palestinou a Izraelem

7. 10. 2023 9:11 Byla publikována zpráva o tom, že se plánované jednání Izraele s vládou ČR neuskuteční kvůli teroristickému útoku. Ve zprávě je také citace premiéra Petra Fialy: *“Odsuzuji teroristické útoky na Izrael. Myslím na nevinné oběti násilí a přeji izraelským přátelům co nejrychlejší zvládnutí situace a naplnění jejich ambicí žít v míru a bezpečí. Česká republika v tomto úsilí vždy plně stála a bude stát za Izraelem.”*

11. 10. 2023 19:32 Dlouhá zpráva shrnující témata jednání vládního kabinetu. Mezi tématy byla také otázka repatriace Čechů z Izraele. *“Vláda se zabývala aktuální situací v souvislosti s děním v Izraeli, který čelí útokům teroristické organizace Hamás, především zajištěním dalších repatričních letů pro české občany, kteří si přejí za současné situace stát Izrael opustit,”* píše se v tiskové zprávě. Prohlášení dále cituje premiéra Petra Fialu, který zmínil návrat prvního repatričního letadla s pasažéry a přípravu letů dalších.

19. 10. 2023 17:14 Úřad vlády publikoval text nazvaný: *“Bezpečnostní rada státu se zabývala situací na Blízkém východě po teroristickém útoku na Izrael, v Česku bezprostřední nebezpečí nehrozí.”* Zde je shrnuto stanovisko zasedání Bezpečnostní rady státu a opět je citován premiér Petr Fiala, který hovořil o bezpečí českých občanů a vyloučil hrozbu pro ČR v dané době.

25. 10. 2023 16:33 Zpráva o výsledcích zasedání vlády zmínila také nákup letadel od státu Izrael. Války mezi Izraelem a Palestinou se zpráva ale netýkala.

25. 10. 2023 17:43 Popisně nazvaná zpráva: *“Premiér Fiala jednal v Izraeli s premiérem Netanjahuem a prezidentem Herzogem”* shrnuje zahraniční návštěvu do Izraele premiéra Petra Fialy. Ve zprávě je opět vyjádřena Fialova podpora státu Izrael.

27. 10. 2023 15:07 *“Evropská rada díky premiérovi Petru Fialovi uznala právo Izraele na sebeobranu”.* Zpráva o výsledku zasedání Rady EU, kde došlo ke schválení oficiální podpory EU vůči Izraeli, zároveň ale vyzvali k vytvoření humanitárních koridorů a přestávky, aby bylo možné doručovat humanitární pomoc do pásma Gazy.

31. 10. 2023 14:09 Ohláška, že premiér Petr Fiala vystoupí na shromáždění na podporu Izraele. Ve zprávě je také uveden program akce a odkaz na stránky události.

Prohlášení Rady EU již na počátku konfliktu 7. října 2023 reflektovaly také důležitost vytvoření takové situace, která povede k dlouhodobému míru v regionu. Další tiskovou zprávu k tématu Rada EU vydala až 12. 11. 2023.

Hlavní závěry analýzy

Lze konstatovat, že Česká televize dostála při prezentaci války v Izraeli v pořadech *Události a Události, komentáře* svému poslání zakotveném v legislativních a etických normách i Kodexu ČT.

ČT byla schopna aktuálně informovat o válce v Izraeli v pořadech *Události a Události, komentáře* v období 7. 10. – 31. 10. 2023, což je v souladu s Kodexem ČT, mj. článkem 5 a článkem 19. Díky vlastním zahraničním zpravodajům i zdrojům z místa ČT přinášela v pořadech *Události a Události, komentáře* ve sledovaném období aktuální a nezprostředkované informace (přičemž zprostředkované informace vč. agenturního zpravodajství byly rovněž využívány).

Vysílání analyzovaných zpravodajských a publicistických pořadů v zásadě plnilo stanovené principy, a to především ve sledovaných oblastech dodržování variability a typů aktérů, v oblasti prezentace a vystupování moderátorů, v oblasti intenzity medializace témat a příznakovosti výpovědí.

Zhodnocení adekvátní míry prezentace násilí je do jisté míry subjektivní. I přesto se domníváme, že především v pořadu *Události* (vysílaném před 22. hodinou) by dle článku 17 Kodexu ČT mohlo být v některých příkladech citlivěji zacházeno s vizuálním materiálem, zejména dokládajícím násilné činy či zobrazující oběti, záběry na mrtvé, raněné či šokem vyšinuté osoby. Mírné rozrastrování záběrů nemusí být v těchto případech dostatečné. Při prezentaci útoků je též k diskusi, zda je vhodné a nutné v pořadech *Události a Události, komentáře* prezentovat materiály, které by mohly nestabilním jedincům nebo dětem sloužit jako návod (viz článek 17 Kodexu ČT).

Informace překládané divákům pořadů byly ve valné většině případů řádně ozdrojované. Přesto se ve vysílání *Událostí* a *Událostí, komentářů* ve sledovaném období objevily informace a audiovizuální materiály, jejichž původ nebyl divákům osvětlen. U informací předkládaných moderátory a redaktory je pravděpodobné, že se jednalo především o obecně známé skutečnosti a fakta převzatá od renomovaných zpravodajských agentur, které ČT zásobují informacemi na základě platné smlouvy. Problematictější pak byla situace u audiovizuálních materiálů zejména z počátku sledovaného období, kde byl zdroj v několika případech neznámý anebo uveden v jiném jazyce než češtině, či dokonce v jiném písmu než latince. Příčinou mohla být větší míra využití agenturních zdrojů v počátku konfliktu (z území Izraele), který rámcově odpovídá počátku sledovaného období, stejně jako časový diktát aktuálního zpravodajství.

ČT umožnila ve vysílání *Událostí* a *Událostí, komentářů* ve sledovaném období dle článku 1 Kodexu ČT Programy České televize svobodné šíření, výměnu, případně konfrontaci informací, názorů a postojů a dle článku 5 poskytla informace důležité pro jejich všestrannou orientaci a svobodné utváření názorů. Co se blíže týče *Událostí, komentářů*, moderátoři se ve vysílání až na výjimky ((viz *Podrobné závěry analýzy*) dotazovali na objasnění tvrzení respondentů zastávajících širší spektrum názorů. V *Událostech* odvysílaných ve sledovaném období byl brán zřetel na článek 17 Kodexu ČT a fakt, že lidský život a utrpení mají stejnou obecně platnou hodnotu bez ohledu na místo či čas.

Větší pozornost měla být dle autorů analýzy věnována striktnímu rozlišování mezi zprávou a hodnotícím soudem (viz článek 5 Kodexu ČT), a to zejména ve vybraných dílech pořadu *Událostí, komentáře*. Dle článku 5 Kodexu ČT musí ČT dokázat pro diváky jednoznačnou formou oddělit zprávu od hodnotícího soudu, což v přeneseném smyslu znamená, že pokud se směšování dopustí host pořadu, měla by ČT odpovídajícím způsobem reagovat, např. prostřednictvím osoby moderátora. K tomu ve většině případu

došlo, ne však vždy. Dále bylo v několika případech identifikováno směšování faktů a postojů u zaměstnanců ČT (viz *Podrobné závěry provedené analýzy*).

Závěrem je nutné poznamenat, že vzhledem k metodě výzkumu (kvalitativní obsahová analýza) došlo k identifikaci potenciálně problematického chování a částí vysílání (viz *Podrobné závěry analýzy*, zejm. části týkající se transparentnosti uváděných informací a vizuálního zpracování), jejich výskyt však nebyl kvantifikován. K případnému posouzení závažnosti a frekvence těchto jevů by bylo potřeba provedenou kvalitativní analýzu doplnit o kvantitativní metodu, která nebyla předmětem zadání.

Výzkumná část

Specifikace výzkumného vzorku a metody analýzy

Dle požadavků zadavatele byly analyzovány následující pořady ČT:

- *Události* (7. 10. – 31. 10. 2023)
- *Události, komentáře* (7. 10. – 31. 10. 2023)

Před realizací samotné analýzy bylo zapotřebí seznámit se blíže s vybranými pořady. Níže jsou uvedeny jejich stručné anotace převzaté z webu ČT:

- **Události:** *“Hlavní zpravodajská relace České televize. Souhrn nejdůležitějších událostí dne v ČR i ve světě.”¹*

¹ ČT, 2024. *Události*. Česká televize [online]. [cit. 2024-04-02]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/>

- **Události, komentáře:** *“Komentované zpravodajství České televize. Aktéři klíčových událostí odpovídají na aktuální otázky.”²*

Veškeré podklady dodané zadavatelem byly zkontrolovány. Po zhodnocení došlo k vyřazení dílů *Událostí a Událostí, komentářů*, které nebyly relevantní vzhledem k analýze (např. byl konflikt pouze zmíněn v jedné větě).

Dle požadavků zadavatele byl posléze materiál podroben **kvalitativní obsahové analýze**. Pozornost byla věnována zejména požadovaným kritériím, přičemž byl obsah konfrontován s normami, kterými se vysílání ČT řídí (zejména zákonnými normami a Kodexem ČT). Vzhledem k zadané metodě výzkumu nebyla počítána četnost výskytů, ale pořady byly analyzovány kvalitativně. Došlo též k posouzení prezentace událostí ve vztahu k zákonným normám a Kodexu ČT. Výsledky jsou předloženy v části *Podrobné závěry provedené analýzy*.

Podrobné závěry analýzy

Události

Forma prezentace obsahu v pořadu Události

Analyzované jednotky měly nejčastěji formát, který začínal úvodem moderátora ve studiu; tento formát lze nazvat rovněž studio. Při čtení textu studia bylo vedle moderátora vyskakovací okno s pokrývajícím videem či videomontáží, která se daného tématu týkala, nebo byl moderátor videem pokryt úplně. V jiných případech moderátor četl zprávu a v pozadí na plazmě byla jedna či více fotografií týkajících se tématu. Úvodní studio tématu ale v některých případech chybělo, a to např. když se daný formát nacházel v tematickém bloku věnovaném konfliktu

² ČT, 2024. Události, komentáře. Česká televize [online]. [cit. 2024-04-02]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096898594-udalosti-komentare/>

mezi Izraelem a Gazou. Formáty analyzovaných obsahů se nijak neodlišovaly od běžné zpravodajské normy. Časté byly reportáže, synchrony relevantních aktérů, reportážní záznamy (nekomentovaná videa, autentické zvuky atp.) či živé vstupy reportérů v terénu.

Jedním z opakujících se “bloků” či ucelených jednotek bylo úvodní studio o strategickém pohledu války mezi Izraelem a Hamásem v Gaze, pokračující popisem blízkovýchodního zpravodaje ČT Davida Borka přímo z místa. Tento popis byl většinou věcný, obsahoval ale také analýzu vojenské strategie a geopolitické situace. Bez delšího úvodu ve studiu pak pokračovala reportáž z místa, ta byla mnohdy jednostranná buď z Izraele s tematikou napadeného kibucu, či o humanitární situaci v Gaze. Druhá možnost běžně také zahrnovala informace o podpoře Gaze v blízkovýchodním regionu, islámských zemích i ve světě.

Dále se opakoval kompilovaný jev reportérů po Evropě a ve světě, kteří popisovali projevy v příslušných lokalitách. Tyto moderátorem propojované živé vstupy byly zaměřeny především na dvě témata: projevy antisemitismu ve světě a protesty na podporu pásma Gazy.

Intenzita medializace témat v pořadu Události

Klíčovým tématem z počátku sledovaného období bylo odsouzení útoku na Izrael světovými velmocemi i Českou republikou v čele s Janem Lipavským, který byl jedním z prvních politiků, kteří během probíhajícího konfliktu osobně navštívil Izrael. Útok Hamásu ze 7. října 2023 a následné činy teroristického hnutí byly opakovaně připomínány prostřednictvím “hlubokých lidských příběhů” těch, kteří přežili, případně rodinných příslušníků pohřešovaných, unesených či zavražděných. Osudy civilistů byly zveřejňovány postupně, sledované období nabízelo pravidelné reportáže týkající se propuštění rukojmích. Obecně se *Události* věnovaly více izraelským civilistům, nicméně s postupujícími dny

se objevovaly i reakce Palestinců žijících v pásmu Gazy, podrobně byl sledován například útok na nemocnici v Gaze, s čímž souviselo i čím dál hlasitější volání evropských a světových lídrů a organizací po nutnosti zajištění humanitární pomoci a vytvoření bezpečného koridoru pro civilisty vedoucího z Gazy pryč. Právě téma humanitární krize a příběhů evakuovaných civilistů se objevovalo zejména v závěru sledovaného období, což vycházelo z dynamiky a průběhu konfliktu.

V *Událostech* byly pravidelně přinášeny reportáže o repatriačních letech z Izraele do Česka, případně opačným směrem. Navráťivší se čeští občané sdíleli své zkušenosti a přibližují situaci v Izraeli, zatímco Izraelci vracející se do své vlasti byli zmiňováni a citováni spíše okrajově.

Zpravodajské reportáže podávaly detailní pohled na dění ve válečné oblasti, často obsahují záběry explozí, střelby, zdemolovaných automobilů a budov či záběry z nemocnic. V průběhu celého období byla sledována mobilizace izraelské armády zahrnující přípravy a shromažďování vojenské techniky. Zahraniční zpravodajové hovořili o očekávání velkého útoku izraelských vojsk.

Současně nebyly opomíjeny demonstrace na podporu Palestiny v různých světových metropolích. Podporu vůči Palestině vyjadřovali také například představitelé Íránu, Iráku či Kataru, dle kterých je eskalující konflikt důsledkem dlouhodobého přístupu Izraele k Palestině. Objevily se také zprávy týkající se možných hrozeb teroristických útoků a antisemitistických projevů různě po světě, na což reagovala i ČR prostřednictvím posilování bezpečnostních opatření a ochrany židovských objektů a památek. Opakovaně byl zmiňován konflikt Izraele s hnutím Hizballáh na severní hranici s Libanonem.

Zajímavou reportáž (15. 10. 2023), která přinášela pohledy obou zneprátelených stran, nabídl zahraniční zpravodaj David Borek, který hovořil

s obyvateli považující se za Izraelce i Palestince zároveň (= "izraelské Araby"). Mezi další zpracovaná témata *Událostí* patřila například izraelská návštěva amerického prezidenta Joe Bidena, reportáž z jednání lídrů EU v Bruselu o probíhající válečné situaci či diplomatický spor Izraele a OSN.

Variabilita a typ aktérů v pořadu Událostí

Lze konstatovat, že ČT dávala dle regulí prostor různým typům aktérů. V reportážích přirozeně hovořili moderátoři, redaktoři a zpravodajové ČT, předávající informace a bezprostřední dojmy z Blízkého východu. Pokud byly v reportážích prezentovány postoje obou stran konfliktu, jednalo se o osoby, jež měly z titulu své funkce právo takto vystupovat, např. izraelský premiér Benjamin Netanjahu, mluvčí izraelského ministerstva obrany Daniel Hagari, izraelský ministr zahraničí Eli Cohen či vůdce ozbrojeného křídla hnutí Hamás Muhammad Díf.

ČT též zprostředkovala promluvy významných politických a vládních představitelů ze zahraničí, např. předsedkyně Evropské komise Ursuly von der Leyen, amerického prezidenta Joa Bidena nebo německého kancléře Olafa Scholze. Co se týče tuzemských politických aktérů, prostor logicky z titulu své funkce dostávali vládní představitelé z resortů, jichž se konflikt dotýká, zejména ministr zahraničí Jan Lipavský a ministryně obrany Jana Černochová, potažmo premiér Petr Fiala. V některých reportážích se v duchu článku 5 své názory prezentovali též představitelé opozice, např. Andrej Babiš, Alena Schillerová (oba ANO) či Tomio Okamura (SPD). V ojedinělých případech lze diskutovat o formátu prezentace informací a názorů aktérů, např. v reportáži z 10. 10. 2023 o sněmovní podpoře Izraele moderátorka tlumočila vyjádření premiéra a ministra zahraničí, zatímco např. Jan Bartošek (KDU-ČSL) a Andrej Babiš (ANO) dostali prostor hovořit tzv. sami za sebe.

Prostor informovat o situaci přímo v místě dění v relevantních případech dostali v souladu s Kodexem ČT i česká velvyslankyně v Izraeli Veronika Kuchyňová Šmigolová, její zástupce Cyril Bumbálek a ředitel právní a konzulární sekce Martin Smolek. K tématu pozadí útoku Hamásu a roli zpravodajů vystoupil v roli experta Jan Ludvík z Katedry bezpečnostních studií IPS FSV UK. Pokud byly do reportáží zařazeny ohlasy zástupců organizací nebo sdružení či jiných osob, šlo ve valné většině situací o odůvodnitelné a podstatné výpovědi.

V duchu článku 19 Kodexu ČT byly do reportáží hojně zařazovány promluvy přímých svědků a účastníků událostí. Pokud to bylo vzhledem k situaci možné, byly promluvy opatřeny titulkem se jménem a afiliací, v opačném případě byla nabídnuta pouze afiliace (např. svědek). ČT v *Událostech* ze sledovaného období věnovala pozornost humanitárním otázkám včetně zacházení s civilním obyvatelstvem, zajatci a uprchlíky. Zde je nutné poznamenat, že informace a přímá svědectví týkající se zacházení s civilisty pocházely z velké míry od izraelských obyvatel, což však lze přičíst povaze událostí, o nichž se referovalo (např. osudy rukojmí v rukou Hamásu, útok Hamásu na hudební festival atd.).

Otázky a reakce moderátorů v pořadu Události

Kodex České televize v článku 5 Péče o informace ve zpravodajství a aktuální publicistice v části 5.14 uvádí: *“Redaktoři České televize si musí při vystupování ve zpravodajských a aktuálně publicistických pořadech počínat tak, aby divák nemohl rozpoznat, jaký mají na věc, o níž informují, názor.”*

Moderátoři, kteří uváděli příspěvky ze studia, ve sledovaném období vystupovali neutrálně, jejich vyjádření byla vcelku emocionálně vyvážená a nezabarvená. Situace v případě zahraničních zpravodajů je poněkud komplikovanější, i když mohou mít dostatečné znalosti ohledně daných oblastí, jejich pozice v příspěvku jako “zahraničního zpravodaje” nevypovídá o tom, zda

je jejich role publicistická, či ne. V některých případech zjevně popisovali pouze získaná fakta a události: *“...izraelský ministr obrany dnes mluvil...a naznačil, že v této fázi [proběhne] letecká kampaň...”* (20. 10. 2023) nebo *“Antony Blinken pak zamířil do Riádu”* (14. 10. 2023).

Existovaly ale i případy, kdy může jít o názor zpravodaje, anebo minimálně nelze rozpoznat, odkud názor pochází: *“...politická a vojenská reprezentace, si **nemůže dovolit** upadnout do jakéhosi obřího **stockholmského syndromu**... A tady se dostávám opravdu konfliktu ten pochopitelný zájem, aby [jejich] blízcí byli zpátky, a zájem toho, Izrael provedl nějakou vojenskou akci [...] [jsou] **dva vlastně neslučitelné cíle**.”* (27. 10. 2023) *“...je tam opravdu úzké hrdlo z hlediska toho, co Izrael je ochoten kontrolovat [...] Hamás **samozřejmě o tomto ví** a bude se snažit, a už to činí, poštvat arabské i světové veřejné mínění proti Izraeli pod sloganem humanitární krize, humanitární katastrofa...”* (29. 10. 2023) *“...zda se jedná o více než milion [...] to nevíme a je to možná velice pochybné... Izrael to své ultimátum myslel vážně, a to **patrně** ze dvou typů důvodů, taktických a strategických... a tím vlastně **se Izrael snaží z asymetrického konfliktu učinit konflikt symetrický**.”* (13. 10. 2023) *“To, co se odehrálo v jižním Izraeli, celém Izraeli, **se dá do jisté míry vykládat jako vzkaz do Jeruzaléma, ale také do Rijádu a možná do Washingtonu**.”* (7. 10. 23). V počátku pokrytí konfliktu, respektive počátku sledovaného období, může být toto jednání vysvětleno snahou zpravodajů ČT o analytičtější pohled na aktuální dění; stálí zpravodajové disponují znalostí daného regionu.

Příznakovost odpovědí v pořadu Události

Ve většině případů se objevovaly promluvy aktérů podporujících Izrael a odsuzujících Hamás. Logicky nejtvrdíší, explicitní výroky zaznívaly od představitelů Izraele – premiéra Benjamina Netanjahu (*“**Nepřítel zaplatí způsobem, který ještě nepozna**”* (7. 10. 2023), *“...aby zničili **krvavá monstra, která se nás pokusila vyhladit**”* (15. 10. 2023), *“Hamás je islámský stát. A stejně*

jako byl rozdrčen islámský stát, bude rozdrčen i Hamás” (12. 10. 2023), *“Toto je válka o náš domov. Musí skončit jediným konečným vítězstvím – rozdrčením a likvidací Hamásu”* (13. 10. 2023), *“To, co našim nepřátelům v následujících dnech provedeme, bude rezonovat generacemi”* (10. 10. 2023), *“Hamás čekal, že nás to zničí. To my zničíme Hamás”* (15. 10. 2023)), mluvčího izraelské armády Daniela Hagariho (*“Odporné jednání Hamásu je válečný zločin”* (8. 10. 2023), *“Příslušníci Hamásu nebudou nikde v bezpečí. Všichni teroristé, kteří pronikli do Izraele, budou zabití”* (7. 10. 2023), *“Budeme na hraniční plot pálit. Zabijeme každého, kdo se k němu přiblíží”* (10. 10. 2023)), generála izraelských ozbrojených sil Itaije Veruva (*“Toto není válka, není to bojiště. Je to masakr a teror”* (10. 10. 2023)), představitele izraelských obranných sil Jonathana Conricuse (*“Hamás aktivně brání civilistům, aby mohli odejít na jih. Pokud to není to nejhorší a nejdopornější zneužití civilistů ve válce, pak už nevím, co by jím bylo”* (15. 10. 2023)) či izraelského ministra obrany Yoava Gallanta (*“Bojujeme s lidskými zvířaty a podle toho také jednáme”* (9. 10. 2023), *“Děti byly spoutané a zastřelené”* (12. 10. 2023)).

Podpora Izraeli byla vyjádřena americkým prezidentem Joe Bidenem (*“Podpora, kterou má vláda prokazuje bezpečnosti Izraele, je skálopevná a neochvějná”* (8. 10. 2023)) či ukrajinským prezidentem Volodymyrem Zelenskym (*“Moje doporučení lídrům je, aby jeli do Izraele, a podpořili tamní obyvatele, jen lidi, nemluvím o žádných institucích. Podpořit lidi, kteří čelí teroristickým útokům a umírají. Je to velmi důležité”* (11. 10. 2023)). Z hlediska české perspektivy byly často využívány výpovědi Jana Lipavského primárně odsuzující Hamás, mnohdy velmi explicitně (*“My jsme jednoznačně odsoudili ten barbarský terorismus Hamásu”* (7. 10. 2023), *“Jasná podpora Izraele, jasné odsouzení odporných teroristických činů”*, (11. 10. 2023), *“Vraždění, mučení, únosy civilistů, to do civilizovaného světa nepatří”* (11. 10. 2023)).

Vzhledem k analyzovanému období a povaze konfliktu v tomto období se spíše výjimečně objevily také výpovědi z “opačného” spektra, například ze strany

vůdce Hamásu Muhammada Dífa (*“Rozhodli jsme se, že s Boží pomocí ukončíme izraelské zločiny. Doba, kdy mohli beztrestně ničit, je u konce”* (7. 10. 2023)), palestinského prezidenta Mahmúda Abbáse (*“Palestinský lid má právo bránit se teroru osadníků a okupačních vojáků”* (7. 10. 2023)) či arabských obyvatel pásma Gazy (*“Jsme zvířata? Jsme lidé! Kde jste, Arabové? Jsme lidé!”* (14. 10. 2023, viz též obr. 5)).

Transparentnost uváděných informací v pořadu Události

Zákon o provozování rozhlasového a televizního vysílání požaduje zdrojování převzatých zpravodajských obsahu: *„Krátký zpravodajský výňatek musí být označen uvedením zdroje, z něhož byl převzat, není-li takové označení neproveditelné.“* Podobně hovoří i kodex ČT: *„5.11 Česká televize nesmí odvysílat informaci, jejíž původ není znám. Je povinna seznámit diváky se zdrojem vysílané informace s výjimkou obecně známých skutečností a informací převzatých od renomovaných zpravodajských agentur, které ji zásobují informacemi na základě platné smlouvy. (...)“* s tím, že šéfredaktor může udělit výjimku.” V analyzovaných *Událostech* se opakovaně vyskytovala situace, kdy nebyly zdrojované audiovizuální materiály, mnohdy z mobilních telefonů. V rámci analýzy nelze externě posoudit, zda se jednalo o porušení zdrojovacích povinností, či zda byla příslušná videa k dispozici u licenčních agenturních partnerů. Předpokládáme tedy, že ČT respektovala licenční podmínky. Ve výjimečných případech kromě chybějícího zdroje video představovalo problém obsahový, nebylo možné jasně určit, co video zobrazuje. To je v rozporu s následujícím bodem kodexu ČT: *“5.12 Česká televize je povinna zajistit, aby obrazové a grafické části informace ve zpravodajství a aktuální publicistice přispívaly k pravdivosti a přesnosti sdělení. (...)“*

Zahraniční synchrony v cizím jazyce byly otitulkované. Tento druh překladu je legitimní, pokud jde o diváka bez handicapu, je ale potenciálně problematický v případě zrakově postižených. Zatímco ČT nabízí zpravodajství

ve znakovém jazyce, titulkované zahraniční synchrony jsou problematické pro diváky s jakýmkoliv zrakovým handicapem. Zákon o rozhlasovém a televizním vysílání říká následující: *“(2) Provozovatel televizního vysílání po projednání s organizacemi sídlícími ve státu, na jehož území má být vysílání zcela nebo převážně směřováno, sdružujícími osoby se sluchovým postižením a osoby se zrakovým postižením zpracovává pro hodnocené období Akční plán zpřístupňování televizních pořadů pro osoby se sluchovým postižením a osoby se zrakovým postižením (dále jen „Akční plán“), jímž se zavazuje oproti bezprostředně předcházejícímu hodnocenému období navýšit celkový podíl pořadů zpřístupněných pro osoby se sluchovým postižením a osoby se zrakovým postižením prostřednictvím přiměřených opatření.”* Opět nelze externě ověřit, zda je forma vysílání s titulky, bez dabingu v souladu s opatřeními, která si ČT s organizacemi vyjednala. Absenci dabingu může nahrazovat vysílání *Událostí* s jazykovým překladem zahraničních výroků pro zrakově hendikepované.

Vizuální zpracování v pořadu Události

Vizuální zpracování prezentované v pořadu *Události* korespondovalo se standardy a požadavky kladenými na vysílání ČT, v některých případech je však k diskuzi forma a míra prezentace násilí, jež se může jevit jako nadměrně intenzivní. Příkladem může být audiovizuální materiál, pocházející zřejmě z kamery v automobilu, odvysílaný v *Událostech* dne 11. 10. 2023 (*obr. 1*) či záběr na krev a střepy u reportáže týkající se hledání pohřešovaných v *Událostech* téhož dne (*obr. 2*).

Obr. 1: Zobrazení násilí: Události (11. 10. 2023)

Obr. 2: Hledání pohřešovaných: Události (11. 10. 2023)

U některých záběrů docházelo k rozostření či tzv. rozrastrování, je však k diskusi, zda je tento postup dostačující. Pokud jde o zobrazení násilného skutku, jakým je např. střelba do auta v *Událostech* ze dne 14. 10. 2023 (*obr. 3*), rozostření auta samotného nikterak nemění vyznění situace. Obdobně je tomu u částečně rozostřených záběrů zacházení s unesenými, jež byly součástí *Událostí* 10. 10. 2023 (*obr. 4*), přičemž je otazné, zda nemůže zobrazení inspirovat nestabilní jedince nebo děti (viz článek 17.4 Kodexu ČT). Přestože je úkolem ČT přinést pravdivé aktuální informace, je k úvaze, zda by jejich popisy (např. formou čtených zpráv) nebyly v některých případech dostačující.

Obr. 3: Střelba na automobil: Události (14. 10. 2023)

Obr. 4: Video unesené dívky a zacházení s ní: *Události* (10. 10. 2023)

V *Událostech* odvysílaných ve sledovaném období byl brán zřetel na článek 17 Kodexu ČT a fakt, že lidský život a utrpení mají stejnou obecně platnou hodnotu bez ohledu na místo či čas. Proto byl bez ohledu na příklon ke straně konfliktu dán prostor také obyvatelům Gazy, a to nejen zprostředkovaně, ale i prostřednictvím audiovizuálních sdělení, která silně působí na emoce diváků. Příkladem je mj. otitulované vyjádření obyvatel Gazy z *Událostí* odvysílaných 14. 10. 2023 (obr. 5).

Obr. 5: Výroky obyvatel Gazy: Události (14. 10. 2023)

Události, komentáře

Forma prezentace obsahu v pořadu Události, komentáře

Formát pořadu *Události, komentáře* kombinuje zpravodajské a aktuálně-publicistické formáty – především publicisticky vedené rozhovory s odborníky, komentátory, zástupci institucí a politiky. Zpravodajské formáty, zejména synchrony relevantních osobností, reportáže a reportážní záznamy z míst pak slouží jako úvod k tématu rozhovoru. Není ale vždy jasně oddělené, co je tedy zpravodajstvím a co publicistikou. Za potenciálně problematické lze považovat živé vstupy reportérů. Ti s moderátory komunikují stejným způsobem, jako tomu bývá u zpravodajství, v některých případech ale odpovídají na otázky publicistického typu, či jde vyloženě o vlastní analýzu. U výstupů zpravodajů v počátečních dnech konfliktu v *Událostech, komentářích* je možné výše zmíněné vysvětlit bezprostředností události, kterou mohli reportéři či zahraniční zpravodajové pomoci zasadit do kontextu i za pomoci analytického komentáře.

Kodex ČT k hodnocení událostí uvádí následující: “5.7 Česká televize striktně rozlišuje mezi zprávou a hodnotícím soudem (komentářem). Zprávou se rozumí skutkové tvrzení informující o určitém ději nebo stavu. (...) Česká televize musí dokázat pro diváky jednoznačnou formou oddělit zprávu od hodnotícího soudu, zvláště není přípustné směšovat zprávu a hodnotící soud v jedné větě redaktora.” Zda došlo k explicitnímu porušení Kodexu, nelze říct jednoznačně. Také proto, že výše zmíněný paragraf připouští hodnotící soudy reportérů za předpokladu, že jsou ve vysílání jasně oddělené. Vzhledem k prolínání zpravodajských a publicistických prvků v pořadu *Události, komentáře* však může dojít ke zmatení diváka.

Pro ilustrování potenciálně problematického reportování v pořadu lze uvést tři příklady: **1)** 10. 10. 2023 živý vstup Jana Šilhana (Šéf české diplomacie v Izraeli), ve kterém jsou první dva dotazy zpravodajské, třetí ale již publicistický; **2)** 11. 10. 2023 živý vstup Davida Borka (Falešný poplach na severu Izraele. Svědectví z Izraele), který je velmi analytický a lze jej nazvat publicistickým vstupem; **3)** 12. 10. 2023 živý vstup reportérky z letiště v Praze (Česko organizuje další repatriční lety), kdy se jedná o čistě zpravodajský vstup. Každý z těchto vstupů je tedy jiný, ohláška ve vysílání nebyla ale nijak diferencována. Za zvážení také stojí určení role jednotlivých reportérů či zahraničních zpravodajů. Zpravodaj by z podstaty názvu mohl být někým, kdo se věnuje výlučně zpravodajství, je ale pochopitelné, že jejich znalost regionů může být velmi přínosná i v publicistických formátech. V danou chvíli by ale jejich role měla možná být vůči běžnému vysílání divákovi jednoznačně vymezena.

Intenzita medializace témat v pořadu Události, komentáře

V pořadu *Události, komentáře* se během sledovaného období rozvíjela klíčová témata, která zaznívala v *Událostech*. Jedním z hlavních bodů zájmu bylo opakované vyjádření podpory Izraele ze strany českých i světových politických představitelů, podrobněji se řešila například otázka přesunu české ambasády

do Jeruzaléma, návštěva Izraele Janem Lipavským, Petrem Fialou a Joe Bidenem, jejich setkání s izraelským premiérem a vyjádření jednoznačné podpory Izraele. Pozornost byla věnována také přesunu českých občanů z Izraele a organizaci repatriačních letů. S ohledem na narůstající počty pro-palestinských demonstrací v evropských i světových městech byla součástí diskuse i otázka bezpečnosti České republiky. Velký prostor v pořadu *Události, komentáře* byl věnován diskuzím ohledně zničení nemocnice v Gaze. S přibývajícím dnem od útoku 7. 10. 2023 se častěji objevovalo téma řešení humanitární krize v regionu.

Obecně byly promluvy hostů do značné míry pro-izraelské, což reflektuje názory českých politiků i institucí. V rozhovorech s odborníky nicméně zaznívaly názory z opačného spektra, zmínky o finanční pomoci Palestincům či komplikované vztahy mezi Izraelem a arabskými státy, přičemž na toto téma promlouval arabista a islamolog Petr Pelikán (viz níže). Nad rámec *Událostí* se v *Událostech, komentářích* objevilo srovnávání aktuálního konfliktu s holocaustem, debata na téma podpory Izraele v OSN a EU či pozice Ruska v dění kolem izraelského konfliktu.

Variabilita a typ aktérů v pořadu Události, komentáře

Lze konstatovat, že ve vybraných dílech pořadu *Události, komentáře* ČT dostala svému poslání uvedeném v Kodexu, konkrétně článku 5, tedy že publicistické pořady ČT mají nabízet především kritickou reflexi reality, musí jít do hloubky věcí, zjišťovat pravé příčiny jevů a popsat rozsah následků. Byl rovněž dán ucelenější prostor aktérům událostí vyjádřit argumenty, jimiž zdůvodňovali své postoje.

Nebyly opomenuty ani mezinárodní vlivy a vztahy, které působí napříč státy, kontinenty či kulturami. Zpravodajství a aktuální publicistika má dle článku 5 Kodexu ČT ukazovat Českou republiku v rámci evropského a světového

dění. To bylo zajištěno mj. výběrem aktérů. Ve sledovaném období byl v rámci *Událostí, komentářů* poskytnut prostor např. předsedovi evropské rady Charlesi Michelovi, europoslanci Ondřeji Kovaříkovi (nestr. za ANO) či stálému představiteli ČR při NATO Jakubu Landovskému.

Kodex ČT uvádí zájem o prezentaci široké škály názorů v publicistických pořadech, ty ale mají být moderovány zaměstnanci ČT: “6.1 Česká televize vytváří prostor pro pořady představující diskusní konfrontaci idejí, myšlenek a konceptů vztahujících se k důležitým otázkám veřejného zájmu. Dramaturgie diskusních pořadů musí brát na zřetel zkušenost, že téměř na každý problém mohou lidé nahlížet z různých úhlů a že vývoji společnosti je vlastní názorový střet. Česká televize dbá, aby hlavní názorové proudy sporu dostaly rovnoměrný prostor k vyjádření. Pokud to není možné zajistit, musí roli kvalifikovaného oponenta sehrát moderátor nebo jím pozvaný host, především uváděním protikladných, v diskusi nezastoupených argumentů.” V tomto je zejména v diskusních pořadech klíčová role moderátora či moderátorky, kteří by měli případné nepřesnosti ve vyjádření hostů korigovat. Je však nutné mít na paměti, že moderátoři *Událostí, komentářů* nemohou odborně obsáhnout všechna témata diskutovaná v pořadu na stejné úrovni jako pozvaní experti.

V mnoha případech k intervenci ze strany moderujícího zaměstnance docházelo, avšak byla nalezena dílčí pochybení. Např. v díle *Událostí, komentáře* odvysílaném dne 24. 10. 2023 arabista a islamolog Petr Pelikán opakovaně vyzdvihoval odlišnost imigrantů ze “vzdálených oblastí”, mezi něž řadil arabské a muslimské kultury jako ty více viditelné. Tvrzení Petra Pelikána o nekompatibilitě těchto kultur nebyla moderátorkou nijak adresována či rozporována, a to ani v momentě, kdy pan Pelikán hovořil o afrických dealerech drog na Václavském náměstí. Příkladem, kdy moderátor naopak verbálně zakročil, je mj. situace v *Událostech, komentářích* odvysílaných dne 10. 10. 2023, kdy moderátor opravil hosta Radka Vondráčka (místopředseda hnutí ANO), který nepřímou osočil ministra zahraničí Jana Lipavského (Piráti) z podpory teroristů.

Požadavkům na pluralitu uvedeným v článku 6 Kodexu ČT bylo vyhověno. ČT zajistila vedle politiků také účast široké škály odborníků, novinářů, osobností občanského života, ale i řadových občanů tak, aby zazněly všechny relevantní názory a aby byli politikové s uvedenými názory konfrontováni. Z řad odborníků vystoupili v *Událostech, komentářích* např. bezpečnostní analytik Otakar Foltýn, akademička a expertka z FSV UK Irena Kalhousová (oba *Události, komentáře* dne 13. 10. 2023), již zmíněný islamolog Petr Pelikán či politolog z IPS FSV UK Jan Charvát (oba *Události, komentáře* dne 24. 10. 2023). Novináře zastupovali mj. zpravodajové ČT Jan Šilhan, David Borek, za osobnosti občanského života hovořil např. exministr zahraničních věcí Cyril Svoboda (*Události, komentáře* dne 30. 10. 2023). I co do zprostředkování názorů zástupců politických stran (a spektra obecně) si ČT počínala korektně, přičemž kromě vládních a ministerských představitelů přizvala k diskuzím též představitele ostatních stran PS, např. Roberta Králíčka z výboru pro bezpečnost PS (ANO), místopředsedu PS a místopředsedu ANO Karla Havlíčka nebo místopředsedu SPD Radima Fialu.

Otázky a reakce moderátorů v pořadu Události, komentáře

Kodex ČT, článek 6 Diskuzní pořady a pluralita, konkrétně v bodě 6.5. uvádí: *“Moderátoři diskuzních pořadů jsou vždy povinni zachovávat nestrannost. Moderátoři vždy iniciují otevřenou výměnu názorů mezi pozvanými diskutujícími, současně však dbají na dodržování pravidel čestně vedené diskuse.”* Ve většině případů vystupování a prezentace moderátorů koresponduje s publicistickým formátem pořadu a jejich vystupování bylo zcela adekvátní k analyzovanému žánru. Menší odchylky od standardu lze vysvětlit právě formátem pořadu.

Pro dokreslení uvádíme jako příklad otázky moderátora z *Události, komentářů* vysílaných 9. 10. 2023. Po uvedení bilance konfliktu mezi Izraelem a Gazou moderátor uvedl respondenty z vládní koalice i opozice. *“Na začátek nemůžeme začít nijak jinak... Nebo snad je teď nějaká politická síla na české*

*politické scéně, která zpochybňuje to, že Česko teď stojí **plně a jednoznačně** za Izraelem?"*

Dalším případem byl již zmiňovaný rozhovor 24. 10. 2023 s pány Charvátem a Pelikánem. Moderátorka se zeptala Petra Pelikána: *"Co je špatně na tom, že Západ fandí Izraeli?"* Na odpověď, ve které zmínil mnohonásobně větší ztráty mezi Gazanskými civilisty než na straně Izraele, navázala: *"A nedělají Palestinci něco špatně, že nedokáží navázat lepší spojení?"* Zmíněné provokativní otázky lze chápat jako vychýlení od moderátorské role, ale rovněž jako projev článku 6 Kodexu ČT, který hovoří o roli moderátorů jako názorových oponentů a zprostředkovatelů relevantních názorů ve společnosti.

Příznakovost odpovědí v pořadu Události, komentáře

Ať už byl host z řad českých politiků prakticky kdokoliv, akcentoval "společný" proizraelský názor všech, tedy, že **"všichni vyjadřují jednoznačnou, plnou podporu Izraele"** (Havlíček, 9. 10. 2023). Premiér Fiala například tvrdil, že **"musíme stát na správné straně. Pro mě to znamená stát na straně demokracie a lidských práv. Rychle jsme podpořili Ukrajinu, umíme se postavit na stranu Izraele"** (26. 10. 2023).

Právě srovnávání válečného dění na Ukrajině v Izraeli se diskuse rovněž dotýkala (*"Jedno má společné, mají vliv na nás, na naši ekonomiku. Politika Zelenského a Netanjahu ovlivňuje životy civilistů,"* Fiala, 26. 10. 2023), a také se zdůrazňovala důležitost podpory Izraele vzhledem k případnému dění v České republice (*"podporou Izraele podporujeme bezpečnost u nás,"* Fiala, 26. 10. 2023).

Zajímavý střet nabídl díl *"Odráz konfliktu v Gaze v evropských městech"* (24. 10. 2023), kdy byl pozván arabista a islamolog Petr Pelikán a tvrdil: *"No, myslím, že (Západ v podpoře Izraele) by **měl být trochu vyváženější**, protože*

těch civilních obětí je v tomto konkrétním střetu na palestinské straně, a dlouhodobě v průběhu těch desetiletí, je jich násobně více". Jiný než západní úhel pohledu přiblížil už v prvních dnech konfliktu také analytik Břetislav Tureček. Ten 10. 10. 2023 uvedl, že *"Izraelci a Palestinci si nejsou rovni. Palestinci se vidí jako okupovaní. (...)"* Koncem října 2023 označil náměstek ministra zahraničí Kozák vnímání Hamásu a Gazy coby oběti tohoto válečného konfliktu za **"dezinformační kampaň"** (30. 10. 2023).

Stejně jako v *Událostech* se i v *Událostech, komentářích* objevovaly explicitní výrazy typu *"Kromě těch záběrů na **brutálně zavražděné civilisty**"* (10. 10. 2023), *"Vidíte tu **nashromážděnou nenávisť**", **"lidská tragédie"*** (12. 10. 2023), *"izraelští vojáci **zlikvidovali 60 teroristů Hamásu**"* (13. 10. 2023) i definitivní sdělení typu *"**Je třeba zničit Hamás, jinak tam nikdy nebude mír**"* nebo *"**Izrael nikdy neútočí na civilní obyvatelstvo**"* (26. 10. 2023).

Mnohdy také zaznívaly citace, které zdůrazňovaly nezbytnost zachování humanitárního přístupu, například ze strany Charlese Michela: *"Izrael má právo se bránit, ale je nezbytné umožnit humanitární přístup pomoci"* (26. 10. 2023). Časem se také akcentovala přicházející, či začínající humanitární katastrofa.

Transparentnost uváděných informací v pořadu Události, komentáře

Podobně, jako tomu bylo u zpravodajského pořadu *Události*, ani pořad *Události, komentáře* neměl všechny záběry ozdrojované, včetně mobilních záběrů. Opět nelze jednoznačně posoudit, zda se jedná o pochybení či o záběry ze smluvních agentur. Například v reportáži o zajatcích Hamásu z 10. 10. 2023 ukazovala respondentka video o své unesené babičce. Video je ukázáno také v reportáži, beze zdroje. Není však uvedeno, kde video respondentka získala. Stejná reportáž, bez zmíněných zdrojů, se objevila i ve vysílání *Události*.

Obsah rozhovorů byl jednoznačný, respondenti prezentovali své názory a znalosti týkající se událostí. Kodex ČT toto umožňuje: *“5.10 Hodnotící soud je vždy subjektivní a není ze své povahy podrobitelný důkazu pravdy. To však Českou televizi nezbavuje povinnosti zařazovat do vysílání zpravodajských a aktuálně publicistických pořadů jen takové hodnotící soudy, které jsou prezentovány čestně a bez klamavé manipulace s fakty, kterými má být hodnocení odůvodněno. Tato povinnost však nebrání zprostředkovat divákům hodnotící soudy aktérů událostí. V takovém případě Česká televize ponechá na divákovi, aby si učinil vlastní názor, zda aktéři událostí prezentují hodnotící soudy čestně.”* Moderátoři se ve vysílání dotazovali na objasnění tvrzení respondentů. I výběr respondentů naznačuje zájem o výběr takových osobností, které pokryjí hlavní názorové spektrum mezi politiky i odborníky.

Vizuální zpracování v pořadu Události, komentáře

V *Událostech, komentářích* se ve sledovaném období objevovaly zpravodajské příspěvky převzaté z *Událostí*. V případě, kdy byli všichni hosté přítomni ve studiu, se během jejich rozhovorů další pokrývací záběry nepoužívaly. Jinak tomu bylo v situacích, kdy se jeden či více řečníků připojili na dálku (ať už přes telefon, vzdálenou kameru, či Skype). Pokrývací záběry tak běžely místo náhledu na odpovídajícího respondenta, obrazy se tematicky týkaly nastolené diskuze. Až na výjimky se jednalo o standardní pokrytí, zahrnující ale např. též krev (*obr. 6*) či zvířecí ostatky (*obr. 7*) (srov. článek 17 Kodexu ČT).

Obr. 6: Záběr obsahující krev: Události, komentáře (18. 10. 2023)

Obr. 7: Záběr na zvířecí ostatky: Události, komentáře (24. 10. 2023)

Právě proto, že šlo o ilustrační záběry s širším využitím, lze některé z nich hodnotit jako mírně problematické; přičemž jejich výběr může působit tendenčně. Příkladem může být rozhovor s Janem Charvátem (24. 10. 2023), který byl přes telefonické spojení a týkal se pro-palestinských protestů v evropských městech.

Ačkoliv je pochopitelné že bylo nutné audio telefonátu pokrýt obrázky, jako pokrývací záběry složila videa demonstrací v arabských zemích, jež byla navíc několikrát opakovány. Výrazně emotivně působilo opakování záběru na demonstranty, kteří pálili izraelskou vlajku (obr. 8).

Obr. 8: Záběr na pálení izraelské vlajky pokrývající promluvu hosta: Události, komentáře (24. 10. 2023)

Hlavní doporučení

ČT by měla při prezentaci války v Izraeli v pořadech *Události a Události, komentáře* dostát svému poslání zakotveném v legislativních a etických normách i Kodexu ČT.

Přestože šokující záběry zobrazují realitu a nejsou dle článku 17 Kodexu ČT samoučelné, **doporučujeme zvážit nutnost a potřebnost jejich použití** zejména ve zpravodajské relaci *Události*, a to vzhledem k jejich možnému dopadu na publikum. Obzvláště explicitní záběry mohou být v některých případech nahrazeny jinou formou podání informace. V opačném případě doporučujeme uvést slovně či graficky (např. pomocí informace v rámečku), že tyto záběry mohou být drastické.

Větší pozornost měla být, pokud je to vzhledem k formátu možné, věnována přesnějšímu **rozlišování mezi zprávou a hodnotícím soudem** (v souladu s článkem 5 Kodexu ČT), a to zejména v živých vstupech reportérů a zpravodajů ČT.

V souladu s článkem 5 by mělo docházet k **identifikaci zdroje**. V analyzovaných pořadech se opakovaně vyskytovala situace, kdy nebyly zdrojované audiovizuální materiály. V rámci analýzy nelze externě posoudit, zda se jednalo a porušení zdrojovacích povinností, či zda byla příslušná videa k dispozici u licenčních agenturních partnerů, doporučujeme však brát na tuto skutečnost zřetel.

Doporučujeme, aby z předkládaných audiovizuálních materiálů bylo jasné zřejmé, co (nebo koho) video zobrazuje. V případě překladů by bylo vhodné **zohlednit srozumitelnost zprávy pro diváky s handicapem**.

Zdůrazňujeme, že vzhledem k metodě výzkumu (kvalitativní obsahová analýza) sice došlo k identifikaci potenciálně problematického chování a částí vysílání, jejich výskyt však nebyl kvantifikován.

Seznam referencí

ČT, 2003. Kodex České televize. *Česká televize* [online]. [cit. 2024-04-02].

Dostupné z: <https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodex-ct.pdf>

ČT, 2024. Etický panel. *Česká televize* [online]. [cit. 2024-04-02]. Dostupné z:

<https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/eticky-panel/>

ČT, 2024. Události. *Česká televize* [online]. [cit. 2024-04-02]. Dostupné z:

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/>

ČT, 2024. Události, komentáře. *Česká televize* [online]. [cit. 2024-04-02]. Dostupné z:

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096898594-udalosti-komentare/>

ČT, 2024. Zákony. *Česká televize* [online]. [cit. 2024-04-02]. Dostupné z:

<https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/zakony/>

Vláda ČR. 2023. Bezpečnostní rada státu se zabývala situací na Blízkém východě po teroristickém útoku na Izrael, v Česku bezprostřední nebezpečí nehrozí. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2024-04-02]. Dostupné z:

<https://vlada.gov.cz/cz/media-centrum/aktualne/bezpecnostni-rada-statu-se-zabyvala-situaci-na-blizkem-vychode-po-teroristickem-utoku-na-izrael--v-cesku-bezprostredni-nebezpeci-nehrozi-209241/>

Vláda ČR. 2023. Evropská rada díky premiérovi Petru Fialovi uznala právo Izraele na sebeobranu. *Vláda České republiky* [online]. [cit. 2024-04-02]. Dostupné z:

<https://vlada.gov.cz/cz/media-centrum/aktualne/evropska-rada-diky-premierovi-petru-fialovi-uznala-pravo-izraele-na-sebeobranu-209528/>

Vláda ČR. 2023. Plánované jednání vlády Izraele s vládou ČR se neuskuteční. *Vláda České republiky [online]*. [cit. 2024-04-02]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/media-centrum/tiskove-zpravy/planovane-jednani-vlady-izraele-s-vladou-cr-se-neuskutecni-208986/>

Vláda ČR. 2023. Premiér Fiala jednal v Izraeli s premiérem Netanjahuem a prezidentem Herzogem. *Vláda České republiky [online]*. [cit. 2024-04-02]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/media-centrum/aktualne/premier-fiala-jednal-v-izraeli-s-premierem-netanjahuem-a-prezidentem-herzogem-209437/>

Vláda ČR. 2023. Vláda schválila další humanitární pomoc pro Ukrajinu a projednala nákup izraelských protiletadlových střel. *Vláda České republiky [online]*. [cit. 2024-04-02]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/media-centrum/aktualne/tz---vlada-209409/>

Vláda ČR. 2023. Vláda se zabývala zajištěním bezpečného návratu Čechů z Izraele a schválila strategii rodinné politiky do roku 2030. *Vláda České republiky [online]*. [cit. 2024-04-02]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/media-centrum/aktualne/vlada-se-zabyvala-zajistenim-bezpecneho-navratu-cechu-z-izraele-a-schvalila-strategii-rodinne-politiky-do-roku-2030-209074/>

Vláda ČR. 2023. 1. listopadu 2023: Premiér Fiala vystoupí na veřejném shromáždění na podporu Izraele. *Vláda České republiky [online]*. [cit. 2024-04-02]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/media-centrum/ocekavane-udalosti/1--listopadu-2023-premier-fiala-vystoupi-na-verejnem-shromazdeni-na-podporu-izraele-209566/>

Autorský tým

PhDr. Jakub Končelík, Ph.D. (ředitel CEMES FSV UK)

Český historik a ředitel Institutu komunikačních studií a žurnalistiky Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy (IKSŽ FSV UK) a Centra pro mediální studia (CEMES), v letech 2010 až 2018 děkan FSV UK, od března 2023 člen Rady České tiskové kanceláře.

PhDr. Irena Prázová, Ph.D.

Vědecká pracovnice, vede metodicko-analytické oddělení CEMES na IKSŽ FSV UK a je vedoucí fakultního Centra vědeckých informací UK. Mezi oblasti jejího výzkumného zájmu patří výzkumy čtenářství, informační gramotnost a kvantitativní výzkumné metody.

Ing. et Mgr. Kateřina Turková, Ph.D.

Akademická a vědecká pracovnice působící na katedře žurnalistiky a v CEMES IKSŽ FSV UK. Mezi oblasti jejího výzkumného zájmu patří komunikace prostřednictvím sociálních sítí, kvantitativní výzkumné metody a sportovní komunikace.

Mgr. Anna Hrbáčková

Doktorandka v oboru mediální a komunikační studia na IKSŽ FSV UK. Její disertační projekt se zaměřuje na práci sportovních novinářek z pohledu sportovců a diváků. Výzkumně se zabývá sportovní žurnalistikou, genderem a kvalitativními metodami. Pracuje v oblasti PR a marketingu.

Mgr. Klára Odstrčilová

Doktorandka v oboru mediální a komunikační studia na IKSŽ FSV UK. Výzkumně se zaměřuje na obsahové analýzy jak televizní žurnalistiky, tak obsahu na sociálních sítích. Doktorský projekt je zaměřen na aktivitu dětí na sociálních sítích. Má rovněž pracovní zkušenosti z televizního zpravodajství.

Josef Jaroslav Šolín

Student oboru komunikační studia (specializace mediální studia) na IKSŽ FSV UK podílející se především na kontrole materiálů předložených zadavatelem.